

עין משפט
נר מצווה

כּו א מיי פֿיג מהל' מַחלַט אַסרוּת ה'ג' נ טוֹשֵׁעַ יִי טַיִן פּאָ סאָ סעף מ:

כּו ב מיי עס טוֹשֵׁעַ עס סעף ט:

כּו ג מיי פֿי"א מהלכות טומאת אוכלין ה'ג' יו:
כּו ד (מיי פֿי"ג מהל' מחללות אַסרוּת) טוֹשֵׁעַ יִי טַיִן פּאָ ס'י:
ל ה מיי פֿי"ד מהל' מחללות אַסרוּת הלכה כּ עיין כּהשגות וּבַמִּזְמַר טוֹשֵׁעַ יִי טַיִן פּאָ סעף ד:

ל א מיי פֿי"ג מלכות טומאת מת ה'ג' יב:

ל ב ז מיי פֿי"א מלכות מחללות אַסרוּת הלכה כּ עיין ה טוֹשֵׁעַ יִי טַיִן פּאָ סעף ט:

ל ג ה מיי עס טוֹשֵׁעַ עס סעף י:

תורה אור השלם

1. אך אף זה תאכלו מכל שרץ העוף הלהך על ארבע אַשֵׁר לוֹ כַרְעִים מִמֶּעַל לְרַגְלָיו לִמְטַר בְּרֶגְלָיו עַל הָאָרֶץ: ויקרא יא כא

לעזי רש"י

קלכ"א שוריי"ץ. עטף.

מוסף רש"י

דג טמא משריץ. דג עגמו צמעי אמו (ע"ז).

שיטה מקובצת

אן ואין ממצות: ען דאמר דהני רחמנא ותיבת דבושא נמחק: ען אלא. ס"א מהאי קרא כתיבי וזה אשר לא תאכלו וגו' שרץ: ז הגזין. פירושו בחוטפתא בכ"ץ. מפני שהוא יור: וליהוציא דבש הגזין: ו באכילה כמאן דלא: ען מחשבתו מכלל דרבש דבורים לא בעי מחשבתא תניא: ען אוכלין. גלין וא"ת והלא במס' כמשיקין חשיב ליה בחדי משיקין וי"ל דהנא מירי בעבור עפ השתה והתם כחופתו ממנו: ען במחשבה הני חלי. ענין עיבור עוך חלי: ען רבנן קמיה דרב ספרא למומר דכתיב כו' אמר להו רב ספרא: ען ותיבת מנגל נמחק: ען בית הריעי: ען ואין רב יצחק אמר: ען משריץין. ס"א ביצת משריץין: אי הכי אמר אירא בחזיונא דבלע אמילו לא חזינא נמי הי"ג קאמר כיון דרוב דגים בניין משריץין בניי שבעל בפנינו: ען ואן נמצים אורו מנוגו. ס"א ממשדר וקשיא: ען הטמא טמא: ען שרץ עין טמא: ען נמי אתה אוכל: ען אורח ומאידך תנא וכו' ולי אורח דאם כן לשון הבחייאת

ליהא דרשון ראשון עין ליה תוספות חיצוניות: אי ליה וזה אשר לא תאכלו מהם והנש וכו' וכל שרץ העוף: אן דאבתי לא. ען זכר שהחמורו מוציא החמה הסיו': ען כנגד פנים של החמור: ען מלטמא אהיל ובמגע ובמשא: אן אלמא דאינו לאן מן הולד: ען ליה לאישכחי הסיו': ען עובר סוף הולד: ען חבנין שוהו חבנין וגזין הוא שם עוף: אן דנהי ב' כל היר לפי ר"ת והה"א הוא של שמוש וגזין: אן פ"י שליאי הסיו': אן הוא חי ואמו היה בין הוא ומת: אן אלא כן הורע שתקשר דחי: אן בא מן שניהם: אן ובקונט גריס בין הוא חי ואמו: אן דאמו חיה: אן מחים דנמצא דהוי כפרש בעלמא אבל: אן תימה דבמסכת אהלות תנן גבי כלב שאכל: ען מתוך האי משנה חסה: אן עוד אמר ר"ת: ען ז"ל דהכא מירי בלא שהה: ען י"ל דפעמים ממהר: ען דלעולם בני' ימים: ען נראה להלכתא כרב אשי: ען שקורין הארנש במצוצאות חוץ דג טמא גדול שקורין: ען נמצא בתוכו של דג טמא ואפילו יצא נמי לא דמי עייל דג נפיק אבל: ען ובתי"כ תניא גבי: ען טהור הטמא שבמעי הטהור טהור ובדגים אינו כן לפי שאין גדוליו ואין לאסור משום דג טמא: ען דוקא נקטיה אלא משום כו' טהור נקטיה דהא שריטן בעיאתו לחוץ משום:

תניתורה היוצא מן הטמא טמא. הא יט"ו) דמשמע לסימן נקטיה לא קשה מידי כפרשיש' לעיל (דף ג.ו. ד"ה לה): הג'וי' וצריעין. גרסינן ולא גרסינן חגבים ו' שזה עוף כמו גזי דכלתא דנדה יט"ו (דף י.) לפי ר"ת: **עוֹר** הבא נגד פניו של חמור. פי' (ט"ז) דלעיל:

מאי יאו בין הוא לג' ואמו מתה.

פי' אלמא לא הוי העור לא מן הולד ולא מן האם אלא י"ז הורע שנתקשר: **לא** בין הוא חי ואמו מתה בין הוא מת ואמו חיה. שהעור צ"ל לשו בין שניהם מן האם ומן הולד ולפיכך טהור עד שימותו שניהם ובקונטרס י"ז פירש כך צין הוא ואמו מיה צין הוא מת ואמו מיה **ע** [אצל] לשו אמו מיה לעולם בעינן וכמו שפיר' נראה דמדנקט רב חסדא צין הוא מת ואמו מתה משמע דלין לו סייעמא אלא מיהא דמטהרינן צניהס ממיס לשו אצל אם תאחד מי אין כלן סייעמא: **דג** טהור שבדע דג טמא אסור באבידא. תימה לשו צמסכת אלהות (פ"א מ"ו) **ע** תנו כלז שאכל צפר המת כמה תשהה צמעיו שלשה ימים מעת לעת וצעופות וצדגים כדי שתפול לאור ותשרף אלמא חשיב עבול והכא נמי ויתשרי ולא מסתבר לחלק צין צפר המת לשאר צדגים דשלשה ימים דכלז משמע ככל דצר דמדמייתי עלה צמסכת צנת פרק השואל (דף קה:.) יודע הקצ"ה ככלז שזונותיו מועפות לפיכך מששהה אכילתו צמעיו שלשה ימים ויש לחלק צין איסור לטומאה ויש רואים להמיר מתוך ען משנה זו הטעם שגמלחת צפסח צמעיו תרנגולת ולפי מה שנתקתי צין איסור לטומאה אין זה ראייה עוד מ"א פירש צתירה דבעי מעת לעת ע' ואס צאלו לומר דלין חילוק צין איסור לטומאה ז"ל מסי' דשמעתא אחיא כלל שהה כדי עיכול וא"ת אי לא שהה כדי עיכול דהכי פירש צגמי' אי חזינא דבלע נימא האי אינעבל והאי אשורי אשרין י"ל מ"א פעם ממחר להתעכל קודם ולא הוי ככלז דלעולם מ"א ג' ימים:

רוב דגים בנינם משריצים.

ע"א הלכתא כרז אשי דהוא צתרחא ויש להמיר אותן דגים שקורין מו"ט מרנ"ש הנמצא תוך דג צלני"א ואע"ג דלא חזינן דבלע ואין להקשות ממנתי' דשריח דג טמא שבלע דג טהור לרזי ששת דלסר מי רגלים של חמור דאפי' לנישנא צתרח' דרזי ששת דלסר אף של סוסים וגמל לא דמי חולא דמתני' לא איירי אלא נמצא מ"א תוכו דג טהור ואפילו יא"ו הכא שפיטעו דדגים עייל דגים נפיק **ע** אצל מים שהבשה שותה לחלוותי הגוף ומתרז עמהם **ע** ות"כ מ"א תני גצי דגים תאכלו לרבות הטהור צצמעי טמא יכול אף הטמא צצמעי טהור ת"ל אותם מה ראיח לומר צצהמה צצמעי

טמא טמא ושצמעי טהור טהור **ע** (מתמא צצמעי הטהור טהור) ובדגים אינו כן לפי שאין גדוליו ע' ואין ראייה משם לאסור דג טמא שבלע דג טהור אחר שא"א משום דנקט צצמעי הטמא דלאו דוקא **ע** אלא מלא: ען צצמעי **ע** טהור דלימלא הייא דשריטן צינא לחוץ משום עיכול:

דג טמא משריץ דג טהור מטי"ל ביצים. זע"ז פרק אין מעמידין (דף מ.) מפרש תרוייהו מטילי צינים נינהו זה משריץ במחוץ וזה משריץ מצפנים:

הלוקח עובר חמורו פרק ראשון בכורות ז:

ע מטמא. הוי משמע מגופייה דטמא מן הטמא משמע מינו של טמא) **א**) הן דלמנו לחלז: **ו** הכי נמי. מטמא קאתו צבתוך הטמא הוי ואע"ג דלאו מגופייה מימנן אסיירי: **ש**מכניסוּס אַחוּס לגופן. שאוכלין מפרחי האילין ומתן נעשה הדבש צמעיהן: **ו** אין ממליס אַחוּס. י"ז דובשנו מגופו וקשיא לרז

ששת דהא הכא כיון דלאו מגופייהו מימנו שרי': **ע**) רז ששת אמר כל שהיה בתוך הטמא י"ז דאמר כר' יעקב צעטמא דדבש לאו משום שמכניסות צותן לגופן הוא אלא דרחמנא שרייה צהדיא וגזרת הכתוב היא: **שרץ** י"ז **העוף** טמא. הוולד **ע**) ממש צהדיא כתיב צו (ויקרא יא) את אלה תשקפו מן העוף: **א**לא שרץ עוף טמא י"ז **ע** שאסיה אין אוכל דלהכי דייקא ואי אהיה דתיהדר ומידוק מיניה אצל אמה אוכל מיה טמא משריץ שאינו ולד דוגמתו שרץ כדבש. ל"א אלא שרץ עוף טמא אי אמה אוכל י"ז ומאידך קרל נסבי לה **ע** מכל שרץ העוף וגו' **ע**: **ה**גזין והלויטען. מין ארצה: **ד**בש צדורים. דבש סתמא **ע** (הו"ו) קרו ליה.

דבש הגזין הכי הוא דמיקרי: **ט**הור. מלקבל טומאת אוכלין דסתמיה לאו לאכילה ע"י שחיצב עליו: **ט**הור אלמא גזי מחשבה. צניחותא: **ד**בש צבורוס. י"א ואכתי לא חשיב עליה שהרי הוא צבורוס. ובדבש צדורים מיירי דלין כוורת אלא לצדורים: **ח**לי דיהומוסא. ענין צי"ז זכר י"ז שהיחמורות מויליאות מרחמן: **א**סורין. משום אכר מן המי שנעקרו מן הזכר צרחס:

דאזיל צפר איינפא. להיקק לה: **ו**תשרי. שופך זרע הפני עוקרש: **ע**ור הצא כנגד י"ז ענין חמור. ענין שליל שהחמור נולד צו: **ט**הור. מלטמא י"ז צמגע ובמשא: **מ**אי לאו. אפילו הולד והאס ממיס אפ"ה העור אין מטמא אלמא י"ז דלמנר שליל לא מן הולד ולא מן האס אלא פירשא בעלמא היא: **ה**י"ג לא צין הוא חי ואמו חיה צין הוא **מ**ס ואמו חיה. שגנוף האס הוי והכי היא חיה אצל לגצי אכילה כי שדית ליה **ב** צמר אס נמי אסור: **ב**רתנ"ג שצלע. משמע ידעתי ודאי שצלעו: **ל**פי שאינו גידוליו. אלא כשהוא חי צלעו אצל גידוליו שרי שזיאלא מן הטהור **ט**הור: **ג**מ' אשורוי אשרין. דג טהור זה שנמצא בתוך הטמא נשרץ צגופו ועוברו הוא ואסור: **ד**ג טמא משריץ. צגופו עוברו כשאר צבמה ומהי: **ד**ג טהור מטיל צינים. וישב עליהן ומחממן עד שזיולאס מן הקליפה כעופות: **א**י הפני. דדג טמא משריץ האי דבלע אינעבל והוי ריעי ויה שנמצא צתוכו אשרוצי אשריייה ועוברו הוא ולימסר: **ד**רך ציט ריעי. וחי עוברו הוא צצית הרחם שניש: **א**י ליה י"ז לאישתמכחי: **ש**מלאו עיני. שנגמרה כל צורתו וגדול הוא ואי עוברו י"ז לא הוי משתהי צרחס כולי האי: **ר**ז אשי אמר. מתני' לאו

כדחזיניה דבלע אלא שנמצא צתוכו והאי דקתני שצלע כיון דרזו דגים צמינן משריטים וזה השריץ מין אחר כמו שצלע צפינו דמי: **כל המוליד**. שילד עובר ומנש: **מ**ניק. שיש לו דדים וכל המטיל צינים אין לו דדים י"ז ולמקטן פניורטן מפרנס צינו: **ק**לנ"ז שוריץ' דומה לעכבר ויש לו כנפים: **ה**י"ג

הדולפנין

ספרא לאו ביצים נינהו אלא ורעא דאיילא הוא דאזיל בתר אילתא למויקוי לה ולא מקבלא ליה אילתא משום דרחמה צר וכיון דחזיא ולא מקבלא ליה **ע**) אזיל בתר שרומה לאיליא יחמוראת ועד שהוא חולץ אחרייה סובל בגופו שכתב ריעו ומובשל בגופו הרבה וכשבו על היחמורה אגב דנתקשר הורע הרבה אינו נבלע בגופה ומרוציא לחוץ עם הריעי שלה ואותו זרע כיון שנתבשל ניש לו עור דק על פניו כעין שליאי ולא שריאי הוא ואינו הרוק נמי לפניו אלא כך הוא בריה בפני עצמו ופירשא בעלמא הוא: תניא דמטייעא לך. דפירשא בעלמא הוא: עור הבא כנגד פניו של אדם. דהכי נמי יש לאדם עור דק על פניו כדנולד ואותו חיי אינו לא מן האם ולא מן הולד וטהור הוא משום טומאת מת: לא בין הוא חי ואמו מתה. דשדינן ליה בתר חי לאו הכי טמא: והתניא בין הוא מת ואמו מתה טהור אי תניא תניא: טעמא דחזיניה לרז טמא דבלע דג טהור. משום הכי מותר באכילה

מחשבו משריץ. מתעבר ומוליד וולדותיו: דג טהור מטיל ביצים ומחממן עד שיש ביה צורה ובוקנן ורוציאן: האיך דבלע אינעבל במיניו והאי דנמצא במיניו אשרוצי אשרוייה וליהוס: כגון שמצאו. להאי דג טהור דרך בית הריעי דטמא דאם איתא דאשרצי לא משתבח בבית הריעי אלא בשלייתו. או שמצא בבית הבליעה שאין דרכו של וולד להיות שם. או שמצאו שלם דאם איתא דהוי ודיל לא היה שלם גמור אלא ודאי בלעו: רב אשי אמר כיון דרוב דגים טמאין בניין משריץין מולידין ולא מין אחר והאי כיון דטהור הוא שנמצא בטנו כמי שבלע בפניו דוודאי דג טמא אינו משריץ אלא מינו: כל המוליד מניק ולדותיו וכל המטיל ביצים מלקט ביצים ורשבו עליהן ומחממן ובכך פרה ורבה. ואיכא דאמר מלקט שאינו מניק אלא מלקט המאכל בפיו ודוקי לפני ולדותיו ובכך מפרנסן:

מסורת הש"ס

א) ממשורין פ"ו מ"ד, **ב**) נמשטה דמשורין איתא דבש היצירעין ולא מוצר גזוזין, **ג**) כ"ב פ"ו (ד) מופטמא נדה פי"ה ה"ד, **ד**) שבת קטו: **ה**) ותי"ט, **ו**) ותיבת מנגל משולל הנהו ובהיראש' ליתא, **ז**) וי"ז מ"ג, **ח**) עיין לע"א, **ט**) של טמא הסיו' ואח"כ ד"ה והכי נמי מיהא דטמא אין צמחון הטמא הוי ודמו לחלז ואע"ג דלאו פ"ק, **י**) ממנו שרי רזכ ששת אמר כל שהיה בתוך הטמא הסיו' ואח"כ דה"ה ואח"כ ד"ה הוי דלמנר כר"י דעטמא כ"י פ"כ"ז ז"ל **ע**) משמע הולד **ע**) ש"א אמה אוכל לכ"י **ע**) ש"א אמה אוכל לכ"י דייקא פ"ק, **ט**) והויק"ג על ארבע שרץ הוא לנכס, **י**) פ"ג מ"ו, **י**) ה"ז דמשמע לעיל לסימן נקטיה לא קשה מידי ופירשמי לעיל פ"ק, **ט**) ז"ל שילח, **פ**) פ"ק, **ג**) ז"ל מנן, **ק**) ויעי' מוס' מנחות סט. ד"ה **ל**) דשעתין איתא **מ**) פ"ק, **ג**) הירושב פ"ק, **ע**) ויאלן **ה**) פ"ק מ"ו, **ו**) ויאלן **א**) לטור משום דג טמא כולל, **ב**) לטור נקטיה דאשמיטן כ"י משום דחשיב עיטול וחשיב כעפאל הסיו',

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה טמא וכו' של טמא והני נמי מיא טמא הן דלמנו לחלז: **ב**) ד"ה שמניסות וכו' שרי הסיו' ואח"כ מ"ה הוא רז ששת דאמר וכו' הטמא טמא דלמנ:

רבינו גרשום

הטמא. קאמר כלומר הני דנפקי דהוין מין טמא דעכירי כמין חלב טמאין: ואיכא דאמרו דסוסיס וגמלים לא קא מביעיא להו דלא שחו להו אינשי. לשום רפואה ולא כלאם הווי ולא אסירי ולא חשיבי למידי: כי קא מבעי דחמור וכו' והני נמי מי גרילי של חמור מטמא קא אתו ואסירי. להאי לישנא בתרא בין עכירי בין לא עכירי אסירי: שגמטנות אהור לגופן. שיוקנן אותה משביח הירוס: ואין ממצות אותן מגופן. כשמוציאין אותן אלא כי היכי דעל הכי נפיק וקשיא לתרוייהו לישני לישנא בתרא קשיא דהאי דבש דמטמא נפיק ושרי. וללישנא קמא קשיא דהילוי התם קאמר כי עכירי אע"ג דלאו מוגפה ממוצעי אסירי והכא דבדש כיון דאין ממצות אהור מגופן שרי ורב ששת אמר לך דברש שאני דאע"ג דמפיק ליה מוגפה שרי דהוא דאמר כר' יעקב דאמר דובשא כו': שרץ עוף טמא בהדיא כתיב איסוריה אלא מאידך קרא מפיך ליה דרתיב את זה לא תאכלו שרץ עוף טמא אי אתה אוכל אבל אתה אוכל מה שפוף מן משריץ מוציא מגופו: הגזין. מין ארבה: שאין לו שם לווי. תולה שמו על שם שרץ האסור אלא דבש טמא איקרי כדכתיב ביערת הדיבש. מדאמרין טהור אלמא בעי מחשבה דשאר דבש טמא טומאת אוכלין אפי' שלא במחשבה והאי לא מטמא אי לא חיוב עליו. **ב**) הני חלי דיהומותא שגמציין ברעי שלה כעין ביצים סבור רבנן קמיה דרב ספרא למימר ביצי נינהו ואסירי באכילה דהוה כאבר מן החי ולא התירה [תורה] שום ביצים אלא דנוף [אבל אלו דומין] כביצים של בהמה שפורין מננה בחייה: אמר להו רב

^[1] ע"י עוף השלם ערך חלי ג.

^[2] צעוקו הוי' איל בתר יחמורתא שדומה לאילתא

ח:

מי כתיב מכל החיה ומכל הבהמה. לנידרוש מכל החיה שנתקללה יותר מזהמה: יט [יש] [מכל הבהמה כתיב. משמע מזהמה המקוללת יותר כך נתקלל ואין לך מקוללת בזהמה גסה יותר ממחורן: כך נאקלל הוא מזהמה אחד לשלש. כגון בזהמה דקה טהורה דעיבורה לה' חדשים ובג' זימני (תלמה) הוי ט"ו: אי צעים אימא מכל הבהמה. דמשמע מכל הבהמה המקוללת יותר: ואיציעים אימא. לשם קללה נאמר הלך קללה חמורה שמוכל לדרוש מן הפסוק שדי עליוהי. והכי נמי איכא לאקשווי ואימא כשם שנתקללה בזהמה מחיה אחד לשנים ומאי

אחד ששלש ומאי ניהו עז מחתול. יט הכא נישא טפי למנקט עז ממלכ למ"ד (כלאס פ"ח מ"ו) יט מין חיה לפי שהשזנו שלהן מכוון טפי אחד לשלש אלא נישא ליה למיפקר ו ככולי עלמא: צי

מי כתיב מכל החיה ומכל הבהמה מכל הבהמה ומכל החיה כתיב ארור הוא מבהמה שנתקללה מחיה ואימא כשם שנתקללה בהמה מחיה אחד לשלש ומאי ניהו עז מחתול כך נתקלל הוא מבהמה אחד לשלש דהוה ליה חמיסר ירחי איבעית אימא מכל הבהמה כתיב אי בעית אימא קללה

הוא קללה שדי עליוהי א"ל קיסר לרבי יהושע בן חנניה נחש לכמה מיעבר ומוליד א"ל לשב שני והא סבי דבי אתונא ארבעניהו ואוליד לתלת הנהו מיעברי הוו מעיקרא ד' א' [שנין] והא קמשמשי שמושי אינהו נמו משמשי כאדם והא חכימי אינהו אנן חכימינן מינייהו אי ב' חכימת זיל וזכינהו ואיתינהו לי אמר ליה כמה הוו שיתין גברי אמר ליה עביד לי ספינתא דאית בה שיתין בתי וכל ביתא א' אית בה שיתין ביסתרקי עבר ליה כי מטא לתתם א' [על] לבי טבחא אשכחיה לההוא גברא דקא א' פשיט חיותא א"ל רישך לזבוני א"ל אין א"ל בכמה א"ל בפלגא דזוזא יהב ליה לסוף א"ל א' אנא רישא דחיותא אמרי לך אמר ליה אי בעית דאישבךך סגי אחוי לי פיתחא דבי אתונא א"ל מסתפינא דכל דמחוי א' א' קמלי ליה א"ל דרי כריכא דקניא וכי מטית לתתם זקפה כמאן דקא מתפח אול אשכח דרבנאי מגואי ודרבנאי מבראי דאי חזו ברעא דעיילא קמלי להו לבראי ודנפקא קמלי להו לגואי אפכה לסנדליה קמלי להו לגואי אפכה לסנדליה א קמלי להו לכולהו [אזול] אשכח ינוקי מלעיל סבי מלתחת אמר אי יהיבנא שלמא להני קמלי לי הני סברי אנן עדיפינן א' דאנן ב' קשינן טפי ואינהו דרדקי אמר שלמא לכו אמרו ליה מאי עבידתיך אמר להו (אנא) חכימא דיהודאי אנא בעינא למיגמר חכמתא מינייכו אי הכי ניבעי לך אמר להו לחיי אי זכיתו [לי] כל דבעיתו עבידו בי ואי זכינא בכו א' איכלו ד' גבאי בספינתא א"ל ההוא גברא דאזיל ובעי אתתא ולא יהבו ליה מאי חזי ליה דאזיל היכא דמדלו א' מיניה שקל סיכתא דצה לתתאי לא עאל לעילאי עאל אמר האי נמי מיתרמי בת מזליה גברא דאזויף ומירף מאי חזא דהדר אזויף אמר להו גברא אזל לאנמא קמל קמא טונא ולא מצי ביה א' א' קמיל ומנח עליוהי עד דאיתרמי איניש מדלי ליה אמרו ליה אימא לן מיילי א' דבדיאי אמר להו הוה ההוא כודניתא דילידא והוה תלי ליה פיתקא וכתב ביה דמסיק בבי אבא מאה אלפא זוזי אמרו ליה וכודניתא מי ילדה אמר להו הי ניהו מיילי דבדיאי מילחא כי סריא במאי מלחי לה אמר להו בסילתא כודניתא ומי איכא סילתא לכודנתא ומילחא מי סרי בני לן ביתא באזיורא דעלמא אמר שם יט תלא בין רקיעא דארעא אמר להו אסיקו לי ליבני ומינא א' מציעתיה דעלמא היכא זקפה לאצבעתיה אמר להו הכא א"ל ומי יימר יט אייתו אשלי ומשחו אית לן בירא בדברא עיילא למתא א"ל אפשילו לי חבלי מפארי ואעייליה אית לן ריחיא דתבירא חייטיה א' אמר כרוכו לי מיניה גרדי ואיחייטיה משרא דסכיני במאי קמלי יט בקרנא דחמרא ומי איכא קרנא לחמרא ומי איכא משרא דסכיני אייתו ליה תרי בעי א"ל הי דוגתא אוכמתי והי דוגתא חיוורתו אייתי להו איהו תרי גביני אמר להו הי דעיוא אוכמתי והי דעיוא חיוורתו ורצוצא דמית א' מרי יט מתיחא נפיק רוחיה מהיכא דעל נפק אחוי לן מנא דלא שוי חביליה יט אייתו א' (כל חד וחד) בודיא פשמוה לא הוה עייל בתרעא אמר להו אייתו א' מרי יט סיתרוה היינו מנא דלא שוו חביליה איתינהו יט כל חד וחד כי חזי שיתין ביסתרקי אמר כוליהו חבראי להכא אתו אמר ליה לספונא שרי ספינתך בהדי דקאתו שקל עפרא מעפרייהו בי

הלוקח עובר חמורו פרק ראשון בכורות

משמע מזהמה המקוללת יותר כתיב. משמע מזהמה המקוללת יותר כך נתקלל ואין לך מקוללת בזהמה גסה יותר ממחורן: כך נאקלל הוא מזהמה אחד לשלש. כגון בזהמה דקה טהורה דעיבורה לה' חדשים ובג' זימני (תלמה) הוי ט"ו: אי צעים אימא מכל הבהמה. דמשמע מכל הבהמה המקוללת יותר: ואיציעים אימא. לשם קללה נאמר הלך קללה חמורה שמוכל לדרוש מן הפסוק שדי עליוהי. והכי נמי איכא לאקשווי ואימא כשם שנתקללה בזהמה מחיה אחד לשנים ומאי ניהו חמור משועל כך נתקלל הוא מחמור אחד לשנים דהוו להו צ' שנים אלא איכא לתרוצי קללה שדי עליוהי ועוד מכל הבהמה ומכל החיה כתיב דמשמע דמשום בזהמה שימירה קללתה על שום חיה ומלניו חמור מקולל מחמול אחד לשבע: **לכמה מיעבר ומוליד**. כמה שזהה עיצורו צמעיו: **דצי אפונא**. מקום: **והא משמשי משמי**. ואי הוו מעברי לא הוו משמשי שדךך חיה ובהמה מאחר שנתעברה אינה מקבלת זכר: **והא חיימי**. הנהו סבי ויכדו לסקוף המשעה: **זיל וזינאו**. נחמס: **צוסמקי**. כסלות: **כי מעול להסם**. לכרך שלהם: **עזיד חיוסא**. יט מחמתך

חיה ובהמה מאחר שנתעברה אינה מקבלת זכר: **והא חיימי**. הנהו סבי ויכדו לסקוף המשעה: **זיל וזינאו**. נחמס: **צוסמקי**. כסלות: **כי מעול להסם**. לכרך שלהם: **עזיד חיוסא**. יט מחמתך **לעיל** ואינהו לתחת ואי הירבנא להני קמלי לי הני סברי אנן עדיפינן דאנן קשינן: א' שם קמלי לי בני סכרי אן עדיפינן דיהיבנן לעיל ואינהו לתחת ואי הירבנא להני קמלי לי הני סברי אנן עדיפינן דאנן קשינן: א' שם ונא מני ביה דרי קמלי: א' שם אסיקו לי ליני וינא מהתם אמרי ומי איבא דמצי לאסוקי התם אמר ומי איכא דמצי למיבני ביתא בין שמיא לארעא אמרי ליה מליעמיה דעלמא וכי ומי יימר אמר אייתו: א' שם ריחיא דמבירא מייעי שקל פסיקא מינה שרא להו אמר כרוכי לי: א' שם ורעאל דמית בביעתיהו מתיכא: א' שם אייתו מרא:

הורגים שום אדם אלא"כ נכנס כולו לפנים על כרחן או אחד יואל כולו לחוץ: **אפיעה**. רבי יהושע למדליה ועמד על האיסוקפה ונראית פסיעה אחת נכנסת ופסיעה אחת יואלה ודחפועה ושמורים יואל וכשצאו הזקנים ראו כן ודימו ששני בני חלם הן אחד נכנס ואחד יואל וקטליניהו לכולהו שומרים ואח"כ נכנס רבי יהושע: **ינוקי מעלי**. צעליה. ולהרע נמכוונו שהנותן שלום לעליונים תחלה הורגים אותו התחתונים ואומרים לנו הזקנים ולנו היה לך ליתן שלום תחילה והנותן שלום לזקנים הורגין אותו הצמורים ואומרים הלא לנו תשובתם מהם שאנחנו למעלה והם למטה: **מאי עזידיסיד**. מאי צעית הכא: **אי הכי דחכימא** את ניבעי אנן מייך: **אי וזימו צי**. אם תנלחוני: **דמילנו מינא**. שמיחסת מן הראשונה ושאל אתה הכי יש לו ללמד הואיל ולא נתנו לו את הראשונה כל שכן זו: **סיכתא**. קבילימא"ל: יט [דנאן] **לסחאי**. דלא

השפיל ידו ונעצה ככותל צמקום שאין חור ולא על דלי דעה הגביה יט [ידן] ודעה צמקום שיש חור ועל: **גברא דאזויף וטריף**. יט שהלוה מעות לחצירו ולא נפרע ממנו אלא צקושי שטרף לקוחות: **מאי חוי דסדר אזויף**. לחאריני ולא נתייסר מן הראשון: **לאגמא**. לער: **קטיל קמא טונא**. חתך חצילה ראשונה ולא מני ציה להרימו על שכמו: **סדר קטיל ומנחה עליה**. הואיל וזרין סיוע אחרים עד דמיתרמי' איניש ומדלו ליה. והאי נמי הואיל והפסיד בצמנה ראשונה חוזר ומאמין לאחרים עד שמודווג לו לאדם נאמן ומשכר זו: **מילי דכדי**. יט דברי רוח. ל"א מילי א' דכויב דברי כוז: **כודנשא**. פרידה: **והוא סני פיתקא**. שטר צנזואר הוולד: **הי נינהו מילי דכדי**. אלו הן דברי רוח: **סילתא**. שיליא: **מפארי**. עשו לי חצלים מסובין ואם אינכם עושין שאלתי אף אני לא אעשה שאלתכם: **חייטיה**. תפור אותה: **כרוכו לי יח גרדי מינא**. הויאחו לי ממנה חוטין כדרך גשים שמוציאין חוטין מן הצגד ותופרין אותו צן: **גרדי**. צלע"ז פירנ"ש: **משאל דספיני במאי קמלי ליה**. ערוגה דסכיני צמנה קוצרין אותה: **וגמא**. תרגוגלת: **ורעוא דמיס**. אפרוח שמת בקליפסו: **אחוי לן מנא דלא שוי חצניה**. הראנו כלי שאינו צוה ההפסד שהוא מפסיד: **צודיא**. מחללת: **לא על צטרעא**. שהיה ארוך ורחב יותר מן הפתח: **אייתו מרי**. פשו"ר צלע"ז: **ופיסרו**. פתח הצנין והכותל עד שיכנס: **אייתנהו**. יט למיעל צספינתא הואיל וזכינהו. היה מביאם אחד אחד צפני עלמנו ומכניסו לחדר: **וכי חוייס שישין ציסמקי**. סכר כל חצירי יצואו א' כאן: **אמר ליה**. רבי יהושע: **לספונא**. רב החובל: **שרי ספינתך**. שרי ספינתך ולך: **צי**

השפיל ידו ונעצה ככותל צמקום שאין חור ולא על דלי דעה הגביה יט [ידן] ודעה צמקום שיש חור ועל: **גברא דאזויף וטריף**. יט שהלוה מעות לחצירו ולא נפרע ממנו אלא צקושי שטרף לקוחות: **מאי חוי דסדר אזויף**. לחאריני ולא נתייסר מן הראשון: **לאגמא**. לער: **קטיל קמא טונא**. חתך חצילה ראשונה ולא מני ציה להרימו על שכמו: **סדר קטיל ומנחה עליה**. הואיל וזרין סיוע אחרים עד דמיתרמי' איניש ומדלו ליה. והאי נמי הואיל והפסיד בצמנה ראשונה חוזר ומאמין לאחרים עד שמודווג לו לאדם נאמן ומשכר זו: **מילי דכדי**. יט דברי רוח. ל"א מילי א' דכויב דברי כוז: **כודנשא**. פרידה: **והוא סני פיתקא**. שטר צנזואר הוולד: **הי נינהו מילי דכדי**. אלו הן דברי רוח: **סילתא**. שיליא: **מפארי**. עשו לי חצלים מסובין ואם אינכם עושין שאלתי אף אני לא אעשה שאלתכם: **חייטיה**. תפור אותה: **כרוכו לי יח גרדי מינא**. הויאחו לי ממנה חוטין כדרך גשים שמוציאין חוטין מן הצגד ותופרין אותו צן: **גרדי**. צלע"ז פירנ"ש: **משאל דספיני במאי קמלי ליה**. ערוגה דסכיני צמנה קוצרין אותה: **וגמא**. תרגוגלת: **ורעוא דמיס**. אפרוח שמת בקליפסו: **אחוי לן מנא דלא שוי חצניה**. הראנו כלי שאינו צוה ההפסד שהוא מפסיד: **צודיא**. מחללת: **לא על צטרעא**. שהיה ארוך ורחב יותר מן הפתח: **אייתו מרי**. פשו"ר צלע"ז: **ופיסרו**. פתח הצנין והכותל עד שיכנס: **אייתנהו**. יט למיעל צספינתא הואיל וזכינהו. היה מביאם אחד אחד צפני עלמנו ומכניסו לחדר: **וכי חוייס שישין ציסמקי**. סכר כל חצירי יצואו א' כאן: **אמר ליה**. רבי יהושע: **לספונא**. רב החובל: **שרי ספינתך**. שרי ספינתך ולך: **צי**

מנחה הבהמה: א' עבה צרה ושופכן: א' שהניחו לבא חבת כי נמחק: א' מה"ד תתאי דצה: א' הביה ידו ונעצה במקום: א' טר וטרין שמלוה מעות: א' מילי דכדי בדברי: א' לי מינה גרדי: א' אייתנהו למיכל: א' מחתול הוה ניוח חבת הכא נמחק: א' טע למ"ד כלב מין: א' לן למיפקר אליבא דכולי עלמא:

מסורת הש"ס

א' צע"י תמנא כמה ומנה הספוט צנזואר היצע קמנו משס, א' ציק, א' א' ס"א שדי ה' א' ביסמריק, א' ו' צ"ל א"ל הכ דחיותא א"ל לאנא רישא דחיותא א"ל כך אנת רישך אמרי לך א"ל איציעט סי ס"א, א' איכלו נהמא גנצוי ג"ע"ן, א' ודכדיני כך גני צע"י ובערו הני דכדין, א' א' ציק מ"ו, א' ציק ועי רש"י צע"י, א' תמנא ציק, א' ועי רש"י, א' וצרש"י צע"י איתא דכדיני, א' צ"ללמכל, א' מ' צ"ל לחד זה.

הנהגות הב"ח

א' נמי דקא עביד חיותא א"ל רישך לצוני) מאימ וי"ב ס"א רישא אית לך לזבוני: א' שם דמחו להו קמלי: א' שם קמלי לי בני סכרי אן עדיפינן דיהיבנן לעיל ואינהו לתחת ואי הירבנא להני קמלי לי הני סברי אנן עדיפינן דאנן קשינן: א' שם ונא מני ביה דרי קמלי: א' שם אסיקו לי ליני וינא מהתם אמרי ומי איבא דמצי לאסוקי התם אמר ומי איכא דמצי למיבני ביתא בין שמיא לארעא אמרי ליה מליעמיה דעלמא וכי ומי יימר אמר אייתו: א' שם ריחיא דמבירא מייעי שקל פסיקא מינה שרא להו אמר כרוכי לי: א' שם ורעאל דמית בביעתיהו מתיכא: א' שם אייתו מרא:

לעזי רש"י

קבילימא"ל [קבילי"א]. יחד, וו, זד. פירי"ש [פיריני"ש]. צציות. פשוירי"ד [פשויר"ד]. מעדר.

שיטה מקובצת

א' הוא מכל הבהמה אוח מ' נמחק: א' אי חכמתו זיל: א' להחם על לבי כו גברא דהוה קא עביד חיותא: א' א' חב לוי רישך יהיב לוי רישא דחיותא א"ל אנא רישא דחיותא אמרי לך אנא רישך אמרי לך אי בעית: א' דמחו קטלו לא לן לסנדליה קטלינהו לכולהו חובת להו נמחק: א' דאנן קשי טפי ואינהו דרדקי ואי הירבנא שלמא להני קמלי לי הני סברי אנן עדיפנא דאנן עילאי ואינון תתאי אמר להו שלמא לכולהו חכימאי: א' דמידלו מינה שקל שיכתא תתא דצה לא עאל דלי דצה ועאל אמר: א' ביה הדר קטיל: א' מילי דכדי אמר להו הוה לן ההוא כו מילי דכדי מילחא: א' שם שם המפורש איתליה גרמיה באזיורא תלא: יט יימר אמר להו אייתו: יט קטלי ליה בקרנא: יט דמית בנו בייעתא מהיכא: א' חביליה אייתו כל חד וחד בודיא לא גרסי חביליה קטלינהו לכולהו כל חד וחד דרבי יהושע היה מרי וחצינא: יט אייתנהו בספינתא כל חד וחד כי חזא שיתין סופן בת. מוליד. מילי. דכדיכו. אור: יט מבהמה הסי"ד ומח"ד מכל הבהמה כתיב. משמע בהמה המקוללת יותר הסי"ד והשאר ל"ש: יט חיותא

ארי מחמור כו': ואימא

כשם שנתקללה בהמה מחיה אחד לשלש ומאי ניהו עז מחתול. יט הכא נישא טפי למנקט עז ממלכ למ"ד (כלאס פ"ח מ"ו) יט מין חיה לפי שהשזנו שלהן מכוון טפי אחד לשלש אלא נישא ליה למיפקר ו ככולי עלמא: צי

ארי מחמור כו': ואימא כשם שנתקללה בהמה מחיה אחד לשלש ומאי ניהו עז מחתול. יט הכא נישא טפי למנקט עז ממלכ למ"ד (כלאס פ"ח מ"ו) יט מין חיה לפי שהשזנו שלהן מכוון טפי אחד לשלש אלא נישא ליה למיפקר ו ככולי עלמא: צי

ארי מחמור כו': ואימא כשם שנתקללה בהמה מחיה אחד לשלש ומאי ניהו עז מחתול. יט הכא נישא טפי למנקט עז ממלכ למ"ד (כלאס פ"ח מ"ו) יט מין חיה לפי שהשזנו שלהן מכוון טפי אחד לשלש אלא נישא ליה למיפקר ו ככולי עלמא: צי

^[1] ארי מחמור כו': ואימא כשם שנתקללה בהמה מחיה אחד לשלש ומאי ניהו עז מחתול. יט הכא נישא טפי למנקט עז ממלכ למ"ד (כלאס פ"ח מ"ו) יט מין חיה לפי שהשזנו שלהן מכוון טפי אחד לשלש אלא נישא ליה למיפקר ו ככולי עלמא: צי

